

Per.
Lat
020

Prodit Budapestini, VIII., Baross-u. 62. circa Idus cuiusque mensis, excepto Julio et Augusto
Pretium subscriptionis annuae 60.000 coronarum (4 P 80 f).

Habemus pontificem.

Neminem iam latet Summum Pontificem Christianorum gentem Hungaricam multa aspera expertam ac perpeccatam maximo beneficio affecisse. Nam Pius XI. optima erga nos voluntate adductus archiepiscopus¹ et primatem Hungariae nominavit² Iustinianum Serédi, virum doctissimum et monachum modestissimum, qui vitam in studiis consumens nullum honorem³ appetiverat. Hac re nos eo magis laetari oportet, quod Summus Pontifex in ea oratione, quam in inaugurando⁴ Cardinale habuit, haec fere verba dixisse nuntiatur: «Iste est horum natu minimus, amor et deliciae⁵ nostrae, carissimus noster Benjamin. Quamvis sit iuvenis, tamen a tot annis gravem⁶ personam⁶ sustinet⁶ etiam dudum velut

Ecclesiae columen, quo superbi sumus et gloria suae gentis est. Laeti audimus, quanta omnium approbatione nominatio⁷ eius in Hungaria accepta sit. Profecto nos et Sancta Sedes Apostolica gaudemus, quod cives illius regni, quod tanta pertulit ac per multa saecula verum et firmum fuit Christianitatis et cultus⁸

humanitatisque⁸ propugnaculum,⁹ praecipua¹⁰ benevolentia ornare¹¹ possumus».

Homines ex omnibus terrae partibus congregati pias aures adhibuerunt verbis Pontificis, qui tam candide¹² meminerat illius parvi regni, quod adhuc alii ne esse quidem credere voluerant. Affectus,¹³ quibus homines impleti erant, describi non

1 érsek 2 kinevez 3 kitüntetés 4 felavat 5 kedvenc 6 fontos szerepet tölt be 7 kinevezés 8 műveltség 9 védőbástya 10 megkülönböztetett 11 kitüntet 12 őszintén 13 érzelem.

possunt. Omnes laeti ac renidentes primatem Hungarorum asperarunt; in complurium oculis lacrimae splendebant.

Legatus Hungarorum prandio in honorem novi primatis apparato incompta¹⁴ oratione principem catholicorum Hungarorum salutavit. Primas his verbis commotus talia fere respondit: «Gaudeo vos venisse; gaudeo vos adesse: non enim de me, sed de causa regni agitur.¹⁵ Gaudeo vos venisse et ostendisse vos esse Hungaros; gaudeo, quod exterae nationes rursus nos viderunt, qui vivimus et vivere volumus».

Iustinianus Serédi ante viginti annos, ut modestus monachus Romam profectus, diligentia cum studio doctrinae coniuncta tantam sibi laudem ac gloriam comparavit, ut tanto honore dignus fieret. Grato animo laeti eum ad nos venientem accipiamus et precemur Deum, ut in animis Christo reconciliandis¹⁶ diu sanus laborare possit.

¹⁴ egyszerű ¹⁵ szó van ¹⁶ megnyer.

De morte Zrini.

Multos ante annos erat magnus quidam Hungarus, qui patriam armis carminibusque adiuuabat; nomen praelcarum ducis timebant hostes et opera poetae insignis nunc quoque post multa saecula aestimantur. Is fuit Nicolaus e com. Zrini.

«Sors bona, nihil aliud» erat sententia¹ eius cara; sors bona viventem saepe adiuuabat, sorte mala interfectus est. De morte eius duae famae vulgatae sunt, sed non constat, utrum causa vera interitus eius fortuna adversa an scelus improbum fuerit. Historia necis eius omnibus nota est ex descriptione Nicolai e com. Bethlen.

Illo die fatali multi hospites in arce

Sanctus Stephanus.

Scriptit: V. F.

*Nuntius interea decurrens pulverulentus¹
Procidit in terram Stephanoque ita fatur anhelans:²*

*«Heu, mala sum tibi, rex, instantia³ ferre coactus:
Impius Achtonius,⁴ latae princeps regionis,
Abnuil⁵ obsequium⁶ et terram seiungere regno
Vult interque suos regis sibi iura clientes⁷
Sumit⁸ et omnimodis prohibet commercia⁹ tecum.
Fidus ei fueram per tempora longa minister,
Sed nuper laesus iuravi probra¹⁰ litare¹¹
Me poenis meritis; fer opem nunc, rex, mihi, clemens,*

*Ut quam vindictam¹² vovi, committere¹³ possim»
Haec ad tristitiam¹⁴ rex adducto¹⁴ mala vultu
Accipit atque virum dictis affatur amicis:
«Te, bone, quem novi, iubeo salvere, Chanadi;¹
Non me praeterit, quas res agitare¹⁶ iniquas
Achtonius meditorque¹⁷ ab eo iam sumere poenas.
Opportunus ades; nam te stratagemata¹⁸ nosse
Audiui belli versareque tela peritum.*

¹ porlepte ² lihegve ³ fenyegető ⁴ Ajtony
⁵ megtagad ⁶ engedelmesség ⁷ alattvaló ⁸ bitórol
⁹ közlekedés ¹⁰ gyalázat ¹¹ megbosszul ¹² bosszú
¹³ végrehajt ¹⁴ elkomorult ¹⁵ Csanád ¹⁶ tervez
¹⁷ készül ¹⁸ hadi esel.

prisca comitis Zrini aderant, ut apros silvarum proximarum venarentur. Venationem iam mane inceperant; meridie in arcem redierunt ad epulas lautas² consumendas.³

Post epulas unus e satellitibus⁴ nuntiavit aprum ingentem repertum esse, quem mane frustra persecuti essent. Zrini magno cum gaudio arma cepit et solus iit feram reperturus. Bestiam conspicatus telum in aprum dirigit, sed animal prosilit et telum non caput, sed cervicem vulnerat. Nunc aper impetum facit; hasta comitis superdente bestiae frangitur. Zrini sine armis bestiam vincere conatur, sed quidam ignotus ex proximo telum in duos certantes mittit; comes subito perturbatur: aper eum sternit mortiferoque⁵ ictu vulnerat.

Amici tarde venerunt eum servaturi: etsi aprum necaverant, comiti succurrere⁶ non potuerunt; ille mortuus est.

Tradunt telum fatale ab improbo latrone

¹ Jelmondát ² fényes ³ elkölt ⁴ csatlós ⁵ halálos ⁶ segítségére megy.

Agminibus, quae nunc habeo et quae feceris¹⁹ ipse,
Tu praeris ductor bonus imperiumque tenebis.
Et quia sum variis distentus²⁰ rebus agendis,
Non adero bellis, precibus sed numen adoro,
Te iuvet ominibus²¹ divoque favore²² sequatur». ²²
Haec ubi dicta dedit, molli de sede levatus
Mobilibus²³ pedibus magnum conclave reliquit.

Firmato strinxit²⁴ tum corde Chanadius ensem
Sublatumque²⁵ tenens fortes aggressus amicos:
«Iam gaudete, viri», clamavit «et arma parate!
Rursus enim dabitur pugnandi copia²⁶ vobis
Membraque pigra situ²⁷ grato renovare labore.
Achtonius movit sceleratam seditionem,
Pro domino sese gerit invictoque tyranno
Et Stephano, regi iusto, pārēre recusat;
Sed nos sufflatum²⁸ parere docebimus illum». ²⁸
Annuit omne duci vulgus gladiisque levatis
«Ibimus» acclamant «Christoque iuvante secun-
dis²⁹

Utemur pugnis; moriatur foetida pestis!»
Armorum crepitus clamorque vigensque³⁰ tumultus
Implet ubique loca et mixtus se tollit in auras.
Iam nova signa cito, iam festinare videres
Agmina vexillis ornata recentibus albis;
Silva verutorum³¹ fluitat,³² pulsata³³ remugit³⁴
Tellus equis saeve trepidantibus, undique clamor
Turbidus incertat³⁵ voces ac verba virorum.
Convenere viri fortes belli cupientes,
Ardua³⁶ quos studium³⁷ laudis stimulabat ad arma.

missum esse, qui ab inimicis pecuniā cor-
ruptus esset;⁷ ea fama dubia est.

Loco mortis Zrini monumentum statu-
tum et haec verba inscripta sunt:

«Hic cadit invictus, quondam interfectus ab apro
Zrini praeda suis, hostibus apta magis.
Qui tot mille feros, ferro superaverat hostes,
Victor ab immani⁸ vincitur ipse fera.
Ille quidem finivit opus vitaeque labores,
At patriae infelix incipit esse labor.
Ille quidem nostros mirabitur aethere casus
Flebit at illius nostra ruina necem.
«Sors bona, nil aliud» mediis servavit in armis,
Eripuit fato sors mala, nil aliud.
Quam sit in humanis sors impia proxima rebus
Mortis in hoc speculo⁹ quisque videre potest»

Multis post annis quia Dravus cavaverat¹⁰
ripam, monumentum in undas fluminis ce-
cidit, ita ut nemo nunquam id videre possit.
Monumentum et epitaphium¹¹ nunc solum
ex litteris nota sunt. Anna Fábián.

⁷ megveszteget ⁸ szörnyű ⁹ tükör ¹⁰ kiváj
¹¹ sírfelirat.

Mox intrare³⁸ viam³⁸ iubet omne Chanadius agmen
Et rapido cursu celeres properare cohortes
Incipiunt et humum pede vix libare³⁹ videntur.

(Ad numerum proximum.)

¹⁹ gyűjt ²⁰ elfoglalt ²¹ jó jel ²² pártol ²³ fürge
²⁴ kiránt ²⁵ felemel ²⁶ alkalom ²⁷ henyélés ²⁸ fel-
fuvalkodott ²⁹ kedvező ³⁰ eleven ³¹ dárda ³² leng
³³ dönget ³⁴ visszhangzik ³⁵ érthetetlené tesz
³⁶ nehéz ³⁷ törekvés valamire ³⁸ útnak indul ³⁹ érint.

Exempla Clarorum Virorum.

Cum Plato, maximus Graecorum philo-
sophus, ad ludos Olympios venisset, iniiit
contubernium¹ cum ignotis hominibus, illis
etiam ipse ignotus. Morum suavitate et ser-
monibus modestis ac prudentibus sic eos
cepit ac devinxit,² ut illi peregrini plurimum
gauderent talis viri contubernio. Neque vero
Academiae aut Socratis mentionem fecit;³
hoc unum eis dixit se Platonem appellari
Cum perfectis ludis Athenas venissent, be-
nigne eos excepit. Tum hospites: «Age,
inquiunt, monstra nobis illum Platonem tibi
cognominem,⁴ Socratis discipulum, cuius
magna ubique fama est. Duc nos in Aca-
demiam, ut illum audiamus. At Plato
leniter subridens: «Ego vero, inquit, ille
ipse sum». Obstupuere illi, quod tantum
virum tam diu socium ignorantes habuissent.

(Aelianus.)

Callicratidas, Lacedaemoniorum classi
praefectus, pecuniā maxime indigebat ad
annonam⁵ nautis comparandam. Tum qui-
dam ad eum accesserunt et quinquaginta
talentis oblatis ab eo postulaverunt, ut
quendam inimicum traderet sibi ad necan-
dum. Quia ille pecuniae anteponebat⁶ aequi-
tatem,⁷ eos valere iussit. Tum Cleander, qui
aderat: «Ego vero, inquit, si Callicratidas
essem, oblatam pecuniam accepiissem». Cui
Callicratidas: «Et ego, inquit, si Cleander
essem».

(Plutarchus.)

Aliquando cum Alexander Magnus pira-
tam⁸ interrogavisset, quo iure mare faceret

¹ közös lakás ² lebilincsel ³ említést tesz ⁴ egy-
nevű ⁵ élelmiszer ⁶ többre becsül ⁷ méltányos-
ság ⁸ kalóz.

infestum,⁹ ille contumax:¹⁰ «Eodem, inquit, quo tu orbem terrarum. Sed quia hoc ego exigua nave facio, praedo vocor; tu vero, quia magna classe facis, imperator appellaris».

(S. Augustinus.)

Vetusto more regi Alexandro sacrificanti praesto erant¹¹ pueri nobilissimi. E quibus unus cum thuribulo¹² ante eum astabat; forte in brachium eius ardens carbo¹³ delapsus est. Etsi urebatur et adusti corporis odor ad nares¹⁴ circumstantium pervenit, tamen et dolorem silentio pressit et brachium immobile tenuit, ne sacrificium Alexandri turbaret.

(Valerius M.)

⁹ veszélyeztet ¹⁰ dacos ¹¹ segédkezik ¹² tömjéntartó ¹³ szén ¹⁴ orr.

LECTARIUS MINIMIS.

Asinus et leo.

Quondam asinus peregre¹ abiit. Ut ambulabat, occurrit² leoni. Leo bene oculis³ perlustrat³ asinum, quia nondum animal tantis auribus viderat. Eum interrogat:

— Quis es tu, auritule?⁴

— Ia, ia! — inquit asinus — Ego sum rex agnorum.

— Age,⁵ si rex agnorum es, videre cupio, uter nostrum sit validior. Ecce arbor: detrahe⁶ cacumen ad terram.

— Prius tu detrahe — ait asinus — postea ego detraham.

Leo ingentem saltum⁷ facit,⁷ arripit latus arboris, ad terram declinat.

— Ego plus possum — inquit asinus, et cacumen arboris apprehendit. Sed cum id leo misisset,⁸ arbor sublime⁹ iacit⁹ asinum. Asinus procul ab arbore decidit ad fruticem.¹⁰ Ibi lepusculus¹¹ ocquiniscebatur,¹² quem asinus recidens usque ad mortem¹³ opprimit.¹³ Asinus leporem arripit, fert ad leonem, laetitia¹⁴ victoriae¹⁴ elatus¹⁴ ostentat.

— Viden?¹⁵ tam validus sum.

Leo rubore perfusus¹⁶ dicit:

— Temptemus¹⁷ aliud!

— Per me licet¹⁸ — inquit asinus. — Sed si unam aurem reiicio,¹⁹ paulum irascor, si vero alteram quoque aurem reiicio, curre quo vis, alioquin²⁰ actum est de te.²¹

— Hei! — inquit leo — res in serium convertitur.²²

Et summis viribus currit ad silvam. Ut currit, obviam ei venit²³ lupus.

— Quo curris, leo?

— Hei, noli interrogare! Conveni regem agnorum, qui dixit mihi: si unam aurem reiicio, paulum irascor, si vero alteram quoque aurem reiicio, actum est de te.

— Cupio videre illud animal — ait lupus. — Redeamus, nos duo, credo, eum vincemus.

— Non ibo — inquit leo.

— Noli timere, veni. Faciemus ex betula²⁴ torum,²⁵ cervices²⁶ in eum inseremus.²⁷

Leo acquiescit.²⁸ Lupus celeriter torum facit, cervices inserunt, ita ambulat. Repente conspiciunt asinum. Asinus quoque eos conspicit et aurem reiicit.

— Viden? — ait leo — iam unam aurem reiicit. Revertamur, dum paulum irascitur.

— Veni modo!²⁹ — hortatur lupus. — Ne timeas eum.

Leo aliquot gradus facit. Sed cum asinus alteram quoque aurem reiicisset, statim se convertit³⁰ et lupum invitum³¹ secum trahit.

Repente lupus ad terram decidit. Ita enim torus collum compressit, ut moreretur.

Leo consistit et lupum aspicit. Os lupi apertum erat. Leo putat eum suam ignaviam ridere.

— Facile tu rides — inquit — sed ego timeo.

Nisi leo aufugisset, mea quoque fabula longior esset.

1 világgá 2 találkozik 3 szemügyre vesz 4 füles
5 no 6 lehúz 7 ugrik 8 elereszt 9 feldob 10 bokor
11 kis nyúl 12 guggol 13 agyonnyom 14 nagy diadalal
15 látod? 16 elszégyelve magát 17 próbál 18 nem bánom
19 hátracsap 20 különben 21 véged van 22 ennek fele se tréfa
23 szembe jó 24 nyírfa 25 gúzs 26 nyak 27 beledug 28 belenyugszik 29 csak 30 megfordul 31 akarata ellenére.

Lucius Marius.

Scripsit: Church A. J. In Latinum convertit: Valentinus Fehér.

3. Lucius iterum capitur.

Lucullus in Tigrane frangendo occupatus erat, cum ingentem hostilem exercitum a tergo adesse certior factus est. Nam Mithridates reverterat in Pontum et dimidia parte regni potitus erat. Qua de causa Lucullus robur exercitus eo mittere constituit. Medio Quintili¹ mense Thracum equitatus exercitui Pontico, cui tum praeerat Fabius, se adiunxit.

Fabius, etsi miles fortis, tamen non erat idoneus imperator neque cuiusquam alterius consilium sequi volebat. Lucius moribus² equitum, qui sub imperio suo erant, non erat contentus; nam ii post adventum tristes, immo nonnunquam minaces facti sunt. Lucius suspicionem imperatori detulit:³ equites aliquid mali in animo⁴ versare.⁴ Quam suspicionem Fabius aspere⁵ reiecit.

— Plus eis confido — clamat — quam permultis Romanis. Cum sint milites, non se immiscent⁶ rebus publicis.

Veruntamen Lucius auscultabat⁷ et animum⁸ rebus attendebat.⁸ Tum Thraces a mane usque ad vesperum catervatim⁹ circum castra palantes¹⁰ capita inter se conferebant.¹¹ Nonnulla verba, quae ad aures Lucii acciderant, satis erant ad excitandam sollicitudinem. At cum Lucius iterum hanc rem denuntiasset, Fabius ne tum quidem ei fidem tribuit. Ea, quae secuta sunt, Lucium recte putasse ostenderunt. Audacia enim hostium usque¹² crescebat; manus pabulandi¹³ causa¹³ exeuntes saepe captae, unaquaque fere nocte nonnulli vigiles trucidati sunt.

Tum Fabius vexillis sublatis circiter quindecim milium passuum itinere confecto contra Mithridatis exercitum constitit. Romanorum viginti milia, hostes prope duplo plures, erant. Fabius primum Thraces impetum facere iubet; nemo se movet. Praecepto rursus edicto Thraces ad hostes transire incipiunt. Lucius subditis¹⁴ equo calcaribus¹⁴ advolat, ut eos reducat. Repente a tergo arreptus atque ex equo revulsus vincitur.¹⁵

Fabius cum haec videret, dolore, metu, furore captus obviam eis volat, obsecrat, minuitur. Sed cum Thraces signo dato progredi inciperent, senex imperator ex equo lapsus conculcatur.

Proditione Thracum omnis exercitus dissolutus ac nisi legiones locum defendissent, verisimiliter deletus esset. Socii paene ad unum omnes fugae se mandaverunt; legionarii confertis¹⁶ ordinibus¹⁶ ad hostes conversi lente se recipiant et tandem defessi fameque confecti¹⁷ in Cabeiram arcem perveniunt.

Interea Lucius tempus, dum exercitus in hiberna¹⁸ se reciperent, in quadam arce regis consumebat. Cum Mithridates rediisset, catena dempta suaviorque cibus ei datus est.

Postero die ad regem ducitur. Mithridates ultra sexagesimum annum aetate iunior esse videbatur atque oculi sub hirsutis¹⁹ superciliis²⁰ ardore iuvenili micabant.

— Me absente — inquit — bene te tractatum²¹ esse opinor.

— Nolo queri — respondet Lucius.

— Tolle dextram.

Quod ubi Lucius fecit, vestigia catenarum conspiciuntur.

— Quid? — clamat rex — me absente tu, civis Romanus, in vincula coniectus es! At ignosce illis hominibus, qui nescire videntur, quid inter civem Romanum et barbarum intersit.²² Certe polliceris te non aufugituum esse. Quoad amicos tuos de tua fortuna certiozem fecero; apud me manebis. Audio te Marium appellari; consanguineusne es illius magni Marii?

Lucius affirmat.

— Omnium Romanorum — pergit rex — maximus ille fuit. Gaudeo nunquam mihi manus²³ cum eo fuisse conserendas.²³ Nonne tu quoque stas a popularibus²⁴ pugnasque contra optimates? Nam familia atque amici eius trucidati sunt.

— Rex amplissime²⁵ — respondet Lu-

¹ július ² magaviselet ³ jelent ⁴ tervez ⁵ nyersén ⁶ avatkozik ⁷ hallgatózik ⁸ figyel ⁹ csapatosan ¹⁰ kószál ¹¹ összedug ¹² folyton ¹³ takarmanyszerzés végett ¹⁴ megsarkantyúzva ¹⁵ megkötöz ¹⁶ tömött sorokban ¹⁷ elgyengülve ¹⁸ téli szállás ¹⁹ bozontos ²⁰ szemöldök ²¹ bánik ²² különbség van ²³ megütközik ²⁴ néppárti ²⁵ felséges

cius — cum potestas in manibus patru²⁶ esset, nullam in inimicos habuit misericordiam; cum vero inimici superassent, simili modo se gesserunt. Par pari relatum est.²⁷ Si septem consulatus patru²⁸ mihi tribuere posses, non acciperem. Nihil appeto, nisi honores et praemia, quae dii bona iudicant atque otium et pacem; praeterea rei publicae prodesse concupisco.

Mithridates, qui haud ignorabat varias esse Romae factiones,²⁸ Lucio Mario, utpote qui²⁹ illius Cai Marii consanguineus esset, uti cogitabat ad ruscitandas in Romana civitate simultates.³⁰ Sed cum Lucius consilium regis accipere recusaret, dimissus est. Ineunte aestate adolescens, cuius vitam Lucius in pugna ad Tigranocertam servaverat, introductus est.

— Tune ades, Chrosime? — clamat Lucius.

— Ubi tu es — inquit ille — ibi esse debeo. Lucius Triarius, Pontici exercitus imperator, qui Lucillum non exspectans proelium commiserat, fusus fugatusque est.³¹ Ego tamen, cum sacramentum³² non dixissem, videns ordinis perturbationem, ante pugnam aufugi.

Posterò die nuntius a rege allatus est, ut Lucius ipsi se adiungeret. Qui ubi in castra pervenit, Mithridatem optime³³ affectum³³ repperit.

— Ecce — inquit rex — vici Romanum exercitum atque Asiae rex ero. Ad seditionem concitabo Hispaniam, Galliam, Africam, Graeciam atque etiam Italianam. Hoc est mihi propositum. Vin³⁴ me adiuvaré? Omnia, quaecunque dare possum, accipies; gener meus eris; quia filiis non confido, te mediator adoptare.³⁵

— Amplissime rex — inquit Lucius — si, quod petis, facerem, merito mihi confidere non deberes.

Vultus Mithridatis subito furore perfusus est. Sed mox summa virium³⁶ contentione³⁶ se cohibuit.³⁷

— Sit, quod vis. Aliquando fortasse optabis, utinam aliud responsum dederis.

(Ad numerum proximum.)

²⁶ nagybácsi ²⁷ a dolog ki van egyenlítve ²⁸ párt
²⁹ mint aki ³⁰ egyenetlenség ³¹ teljesen legyőz
³² eskü ³³ a legjobb hangulatban ³⁴ akarsz-e?
³⁵ fiává fogad ³⁶ erőfeszítés ³⁷ uralkodik magán.

Memores estote antiquorum!

Sanctus Emericus.

Sanctus Emericus regio genere natus, morte iam matura raptus est. Sed enim: «Consummatus in¹ brevi,¹ explevit tempora multa; placita enim erat Deo anima illius» (Sap. 4. c. 13—14. vv.)² non propter sanguinem regium per venas eius discurrentem,³ sed quia animi saturitatem ad Deum convertit tulitque flores virtutum, quibus sibi gloriam sanctorum comparaverit.

Vita eius non in securitate neque in commoditate prodiga,⁴ sed in cultu severo ingenii animaeque praeteribat. Multa discebat, ita enim de eo legitur: «Brevi peritissimus fuit artis⁵ dicendi,⁵ philosophiae cantusque et linguam Latinam adeo didicit, ut hac lingua Bibliam Sacram et opera oratorum rerumque scriptorum legeret».

Ille quidem ingenium magnum, at affectus⁶ animi⁶ meliores habebat. Religionem cum Deo coniungere, vitam vulgarem inanemque vincere, peccatis vel minimis resistere optime sciebat; religione terram hanc miseram — per se nullius pretii — maximi pretii fieri posse existimabat.

Sanctus Emericus regibus editus atavis,⁷ Dei tamen servus humilis erat. In vita splendoribus luxuque circumdatus faustusque, sed intimo pectore quasi spinas et aspera ferebat. Aliis dormientibus, per noctes psalmos Davidicos lectitabat, lucernis coram ipso ardentibus, ut prolem regiam decebat. In fine autem cuiuscunque psalmi corde contrito⁸ et compuncto⁸ a Deo veniam petebat. Et post noctes pervigilatas corpus eius fatigatum non lecto⁹ sericis⁹ strato⁹ recreabatur, sed scamno¹⁰ aspero ex tabulis¹⁰ ligneis¹⁰ constructo¹⁰ torquebat.¹¹

Et sic corpori fatigato devictoque animus imperabat, cui macula non adhaereret. Cupiditate terrestri extincta in caelum animo alacri liberoque suspecbrat. Castitatem animi, quam Deo voverat, non solum adolescens,

¹ rövid idő alatt ² Bölcsesség könyve, 4. fejezet, 13—14. sorok ³ csörgedez ⁴ könnyelmű ⁵ szónoklat ⁶ lelki élet ⁷ ősi ⁸ töredelmes ⁹ selyemágy ¹⁰ deszkapad ¹¹ fonnyaszt.

sed etiam maritus cum sponsae integritate virginea conservabat.

O continentiam admirabilem iuventutis, quae ignem libidinis corporis rivo lacrimarum extinxerit; flammam in se portans earum ardore non urebatur! Virtus magna terribilisque pro magnitudine operis praemio digna est! Opus magnum, praemium maius fuit. Custodia erat temporalis, remuneratio autem aeterna.

Dux S. Emericus ardentem etiam patriam amabat. Patriam esse altare, domum terramque, parentes autem, pueros, amicos civesque eius partes¹² supplentes¹² tantum esse censebat. Non secus putabat amorem patriae magna petere, facere maiora, maxima curare, ut ita dicamus, seipsum¹³ devovere¹³ posse.

O iuvenes, flores excrecentes patriae nostrae, quae spem omnem habet temporis¹⁴ futuri¹⁴ melioris, aspiciate hunc florem carissimum (Emericum Sanctum), virgineum pretiosissimumque in sinu materno Ecclesiae Christi; aspiciate clarum atque nobis dupliciter pulchrum gratumque, cum ex terra, sanguine maiorum madefacta,¹⁵ veris tempore progenitus sit et in Hungaria integra floruerit! Aspiciate vestros, magnae famae maiores, inter eos etiam Sanctum Emericum; tollite ad eum ora vestra auxilium petentes; si enim animus tuus iuventutem nostram, Sancte Emerice, custodiet, patria nostra florebit splendetque neque unquam luctum¹⁶ accipiet.¹⁶

¹² kiegészítő rész ¹³ önmagát feláldozni ¹⁴ jövő
¹⁵ áztatat ¹⁶ gyász ér.

Quale vinum, tale Latinum.

Adolescens quidam vagabundus¹ perverperi in domum quandam devertit, ubi hospitium² quaesivit.² Hospes³ scire voluit, verene viator litterarum peritus esset. Quare vinum ei ministravit et interrogavit:

— Amice, quid dicis de hoc vino?
Adolescens bibit vinum et respondit:
— Bonus vinum.
Hospes miratus, quam parum adolescens linguam Latinam cognovisset, melius vinum ei dat. Ille bibit et dixit:
— Bona vinum.
Demum hospes vinum optimum attulit. Adolescens vino exhausto ait:
— Bonum vinum.
Tum hospes eum interrogavit, cur prius male locutus esset. Adolescens respondit:
— Quale vinum, tale Latinum.

Editha Stolnicki.

*

— Audio, amice — ait rector ad discipulum — te bibere.
— Quaeso, siti crucior.⁴
— Bene, sed vinum bibis.
— Quaeso, sed vinum sitio.
— Ita, ita, sed multum bibis.
— Quaeso, multum siti crucior.

*

Ebrius homo in oppido Celldömölk aspexit horologium⁵ turris, sed nesciebat, utrum post mediam noctem, an post meridiem prima hora esset.

Cum sic animo⁶ angeretur,⁶ obviam ei venit alter ebrius. Ab eo quaesivit, diene, an nocte prima hora esset.

— Nescio, amice — respondet ille — ego peregrinus sum.

*

Cingari ordine ibant ad sacerdotem religionis discendae causa. Sacerdos ab uno quaerit:

— Quot dei sunt?
— Tres — respondet cingarus.
Sacerdos ira incensus abigit cingarum. In via obviam ei venit alter cingarus, qui eadem de causa ad sacerdotem tendebat.⁷
— Dic — inquit prior — quot dei sunt?
— Unus — respondet alter.
— Eheu! Noli eum adire; ego tres dixi neque tamen satis erat. *Ludovicus Prédli.*

¹ kóbor ² szállást kér ³ gazda ⁴ kínoz ⁵ óra
⁶ nyugtalanodik ⁷ igyekszik.

Frater bonus.

Mater: Quid? comedistine totam scriblitam,⁸ fratris tui immemor?

Filius: Minime; semper enim in animo versavi eum intraturum esse, priusquam totam scriblitam comedissem.

Argumenta.

Magister: Démonstra, mi fili, tribus modis: terram esse rotundam.

Discipulus: Et geographia sic docet et pater ita dicit et mater hoc dixit.

Mora damnosa.

Advena: Melius esset, si una hebdomade⁹ ante venissem in hoc deversorium¹⁰

Caupo:¹¹ Cur, domine, si sinis te rogari?

Advena: Quia tum fortasse hic piscis recentior fuisset, quam nunc est.

Novem annos natus.

Mater cum filio ad medicum venit.

Medicus: Quot annos natus es, puer?

Puer: Novem.

Medicus: Certumne est.

Puer: Ita, ego sum novem annorum.

Mater: Novem annorum; sed cur non vis credere, domine?

Medicus: Etenim nescio, quomodo hic puer novem annorum tam sordidus adduci potuerit.

Urbana domina ruri.

Domina: Haec arbor est aspectu pulcherrima, cum referta cerasis¹² est.

Rusticus: Ita, domina, pulcherrima esset; sed haec mālus¹³ est.

⁸ torta ⁹ hét ¹⁰ vendéglő ¹¹ vendéglős ¹² cse-resznye ¹³ almafa.

Solutio aenigmatis Numeri III—IV.

Series directae. 1. F. P., 3. labor, 6. ara, 9. de-fero, 9/a. Rōma, 11. vigint, 12. P. B., 13. mors, 15. mi, 16. Chr., 18. ee, 19. ao, 20. arbor, 22. cor-pori, 25. trū es, 28. rex, 30. cos, 31. fere, 32. af, 33. reus, 35. bos, 35/a. id, 37. dormitat, 40. go, io, 41. iter, 42. scal, 45. dolorosa, 48. egraegius, 52. Hanni, 54. homo proponit, Deus disponit, 61. sumus, 62. Ceres, 63. uu, 64. donec, 68. cubus,

69. sesterc, 71. tan, 73. locus, 74/a. sitis, 75. alea iacta, 78. caedo, 81. pt. 82. as, 83. ignis, 85. ora et labora, 86. ou, 87. tera, 88. de, 89. plasma, 91. Semo, 93. cis, 94. u a, 95. ita, 96. tenu, 97. ut, 98. nuda, 99. Lar, 100. V. M., 101. Gea, 102. ta, 103. ao., 104. or., 105. tr. — *Series libratae.* 1. for-tes- fortuna adiuvat, 2. pro patria dulce est mori, 3. leg, 4. afirret, 5. bene, 6. arbor, 7. Roma, 8. amor, 9. dic, 10. arbs, 11. vir, 14. soror, 15. mos, 17. hora, 21. res, 22. cor, 23. pe, 24. ia, 26. uu, 27. estis, 29. XI, 30. Colomea, 31. flo, 34. eo, 35. be, 36. da nobis, 37. domus, 38. mr, 39. ts, 40. gg, 41. ig, 42. shs, 43. caput, 44. l. n., 45. dos, 46. opus, 47. aorca, 48. en, 49. ee, 50. ud, 51. si, 53. iis, 55. rs, 56. Oceanus, 57. perii, 59. uo, 60. nus, 62/a. et, 64. do, 65. nuda, 66. es, 67. cs, 68. citra, 70. tego, 72. atra cura 74. cella, 76. li, 77. coronat, 79. at, 80. obsta, 81. poma, 82. aa, 84. semel, 89. pungo, 90. Aida, 92. et, 98/a. u er.

AENIGMATA.

I. Mopericulumra.

II. TEMPORA tempora TEMPORA.

Theresia Ladányi.

III.

IV.

V. Nemo mortem beatus. Franciscus Szabó.

Epistolia Officialia.

A. e. com. Hadik. Aenigma tuum propter loci inopiam in hoc numero prodire non potest. Ceterum gratias ago pro tua diligentia ac studio. Alias quoque quam plurima atque optima mit-tas velim. — Franciscus Szabó. Satis recte pro tua aetate Latine scribis. Macte puer! — Theresia Ladányi. Salse dicta paulum corrigenda sunt. In proximo numero, si locus erit, prodibunt.

Moderator ephemeridis: E. KEMENES dr. O. S. B. Budapest, VIII., Baross-u. 62.

ad quem litterae quaecunque mittantur.

Sumptibus moderatorum ephemeridis: Magyar Középiskola. (Praeses: ACSAY ISTVÁN dr.)